

Кузьміна Н.Ю.

кандидат філософських наук, доцент кафедри психології
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»

Перспективи розвитку транзактного аналізу в організаціях

Європейська інтеграція України вимагає перегляду форм та методів аналізу роботи організацій та формування програм розвитку спрямованих на їх системний розвиток.

Транзактний аналіз (ТА) в організаціях на сьогодні визнається як найбільш ефективний (за європейськими вимірами) спосіб формування короткострокових та довгострокових програм організаційного розвитку. Властиві ТА системність і водночас спрямованість на людський фактор роблять його незамінним в роботі європейських фахівців з організаційного розвитку та HR-консультантів.

Школа транзактного аналізу має кілька фірмових критеріїв: зрозумілість, прозорість і контракт.

- Зрозумілість – це доступність матеріалу людям з різним рівнем освіти, соціального стану і віку, і також уміння і навик говорити про складних психічних і соціальних явища простою мовою.

- Прозорість передбачає чесність психологічних стратегій і відхід від маніпулятивності.

- Контракт – це взаємна угода на співпрацю, при якому обидві сторони чітко розуміють подальші кроки взаємодії на соціальному і психологічному рівнях.

Школа ТА:

- навчає працювати з багаторівневими контрактами, визначати основні потреби організації чи фізичної особи, визначати спектр можливостей та обмежень, вибирати ефективні методи сприяння розвитку.

- дає можливість усвідомити та зрозуміти процеси зміни в організаціях, враховуючи соціально-економічну і політичну реальність, рамки відліку, системи, культури.

- допомагає проводити аналіз на макро- і мікро- рівнях. Спеціаліст ТА навчається аналізувати організацію як ціле, так і в деталях, бачити загальну картину і передбачувани шляхи до інтервенціями і змінам.

- створює умови для зменшення і оптимізації витрат, знаходження способів вирішення проблеми, навчає переводити проблему в задачу, навчання закінчувати проекти вчасно, покращувати ефективність організації, поліпшувати психологічний клімат в організації.

Предмет аналізу. У кожній організації є певна ступінь відкритою і демонстрованою динаміки, також є прихована та не проявлена динаміка, яка впливає на розвиток організації. Предметом аналізу виступає ряд показників.

Організаційна структура – як побудована організація, куди спрямована увага в організації, які ролі є в організації і які зовнішні прояви цих ролей.

Ролі заповнюються людьми і проживаються у своїй якості з особливими особистісними структурами. Ефективність настає тоді, коли особистісна структура збігається з роллю.

Організаційні процеси – спілкування і комунікація в організації. Аналізується спілкування і форми спілкування між членами організацій, можливості зміни, підвищення навички спілкування та вибудовування конструктивного спілкування.

Психологічний аналіз стратегічного процесу – сценарій організації. Також окремо сце-

нарії керівника та лідера організації і його вплив на розвиток організації і динаміку відносин всередині організації.

Рішення конфліктів: сюди ж входить базове завдання реагувати на запити ринку і вирішувати конкретні проблеми, що виникають в організації.

Організаційні баланси – прагнення систем до порядку, безпеки та виживання. Наскільки ефективні способи безпеки і виживання, чи враховуються «приховані» чинники, які можуть вплинути на внутрішню динаміку розвитку.

Організаційна пульсація – відкритість зовнішніх і внутрішніх кордонів, наскільки закрита або відкрита організація до змін.

Навички аналізу та розуміння процесу динаміки допомагають виміряти організацію, продіагностувати її, призвести інтервенцію і зміни, працюючи з погляду системного аналізу, який враховує всі аспекти, що відбуваються в організації.

В Україні на сьогодні ефективно працює Українська Асоціація Транзакційного Аналізу (УАТА), президент Асоціації Наталія Ісаєва. Автор вдячний за можливість використання матеріалів сайту для підготовки доповіді та тез.

Список використаних джерел:

1. Берн Ерік. Лідер та група. Про структуру й динаміку організацій та груп. – М. : Ексмо, – 2008, – 288 с.
2. Українська Асоціація Транзакційного Аналізу [Електронний ресурс]. К., 2015. URL: <http://www.taorg.net/> (Дата звертання 11.10.2015).
3. Ян Стюарт, Вэнн Джойнс. Современный транзактный анализ. Санкт-Петербург, 1996. URL: psychologia.com.ua (Дата звертання 11.10.2015)